

MEMORY**OF PAULINA AND KAZIMIERZ RUDY****SIBERIANS FROM TARNAWA (Part 1)**

Dear Echo readers, this January, Danuta Łabusiewicz, née Rudy, died at the age of 80. She was the only Tarnów woman born in Siberia and spent the first five years of her life there. It's no exaggeration to say she miraculously survived: without cereal, diapers, medicine, or a warm home.

From January 30, 2022, the parish newspaper Echo is publishing in installments "Memories from Siberia" by Mrs. Zofia Kunysz from Kraczkowa, whose fate was similar to the fate of the Rudy family. I know that many readers are following the episodes about the life of this family with interest.

This story and the death of the late Danuta prompted me to share with our parishioners the story of the family of Paulina and Kazimierz Rudy from Tarnawa Dolna, who were the only ones from our town to be exiled to Siberia, survived 6 years in that hell, and who, thanks to God's Providence, returned to Tarnawa. Today, none of the Tarnawa Siberian exiles are still alive, and the famous poet Wisława Szymborska wrote: "The dead are eternal, as long as they are remembered." Dear Echo readers, we owe MEMORY to the Rudy family. I also want to describe the history of this family because this year in November will be the 110th anniversary of the birth of the father of the family, Kazimierz, and May 3rd of this year marked the 35th anniversary of his death. First of all, also because Mr. Kazimierz Rudy was the only resident of Tarnawa who traveled the entire combat trail from Lenino to Berlin, fighting for the liberation of Poland.

Kazimierz's family home stood on what is now the road to Mr. Adam Górski, between the homes of Anna Fabian and Bogdan Niemczyk. He was the son of Józef and Maria née Stach. He had five siblings: three brothers: Wojciech, Stanisław, and Michał, and two sisters: Aniela Guzik (grandmother of Jan Guzik from Tarnawa Dolna) and Józefa Fabian (grandmother of Świętosław Fabian). Stanisław and Michał emigrated to America to earn their living and remained there until their deaths, and Wojciech was the father of Janina Zborowska.

On July 11, 1935, Kazimierz, at the age of 23, married Paulina Osękowska from the so-called "Division" - a hill between Tarnawa Dolna and Poraż. Today, there are still two houses there, belonging to the descendants of Paulina's family. In the initial period after the wedding, they lived in Kazimierz's family house. The family was large and the house small, so they did not have very good conditions. Therefore, in the spring of 1939, just before the birth of their first son, Ryszard, they moved to a forester's lodge in Bezmiechowa.

Kazimierz Rudy received a position as a forester on the estate of Count Krasicki from Lesko and an apartment in the forester's lodge. They began to prosper; they had the means to live, firewood and, compared to their previous situation, good living conditions.

Their joy was short-lived, however, as World War II broke out, followed by the Soviet invasion of Poland on September 17th. New borders were drawn between the partitioning powers on the San River. Bezmiechowa found itself on the Soviet side. However, that wasn't the worst of it; the worst came only on the night of February 9-10, 1940. A pounding on the forester's lodge door and the entry of armed NKVD officers with orders to deport them to Siberia. Their son, Rysio, was only nine months old. After a short time to pack their essentials, they were led under arms to the yard, where a sleigh with a pair of horses and Soviet soldiers already stood. The terrified Rudy family, with their meager belongings and a crying little Rysio, rode off toward Łukawica. The horror of the night's unexpected events filled their parents with fear for the future of their family. The temperature in the Bieszczady Mountains that night reached -35 degrees Celsius, which further deepened the trauma of the situation they found themselves in. They didn't even have a chance to notify their loved ones in Tarnawa of their deportation.

They were taken by sleigh to the Lesko-Łukawica railway station, where a cattle and freight train had already arrived, with numerous wagons lined with straw and wooden bunks stacked against the walls. There were no windows, and the exiles could only see what was happening outside through gaps between the wagon's upholstery. The loading of the displaced families onto the wagons took place amid the screams of the NKVD officers, the wailing and crying of terrified children awakened in the middle of the night, and the immense fear of the adults. Rysio was too young to grasp the horror of the situation..

There were many sleds like the one the Rudy family had been transported on. The station was crowded, full of Polish families from nearby towns. On that day alone, approximately 160 Polish families were deported from Lesko and the surrounding area. The main ones on the deportation lists were foresters, forest workers, settlers and their families who had fled the Germans to our territory, those who had taken them in, and some Polish administration officials.

Photo caption: Soviet and German officers establish borders on the San River in 1939.

MEMORY

OF PAULINA AND KAZIMIERZ RUDY

SIBERIANS FROM TARNAWA (Part 2)

The train began to move. Each carriage held 60 people. The carriages had no lighting or windows. Despair was evident on the faces of those packed inside. Mothers with small children, the sick, and the elderly were at greatest risk. Paulina Rudy and her little Rysio were among them. There were no sanitary facilities. Physiological needs were met through a hole cut in the floor in the corner of the carriage, which they had to cover with a blanket themselves.

Food supplies were limited to a few buckets of hot water and a few loaves of bread per wagon, and every few days some inedible soup, made of who knows what. The interior of the wagon was equipped with a wood-burning stove, the so-called Koza (Goat), which was constantly burning wood, but there was never enough of it to keep the temperature above 10°C. It was impossible to leave the closed wagon. The sick, the elderly, and small children died along the way. Paulina Rudy warmed Rysio with her own body. This was the only way they could survive this nightmarish journey. Soviet soldiers occasionally unlocked the wagon doors to check for the dead. Bodies were thrown into the snow beside the tracks, completely disregarding the tragedy of the deceased's loved ones. The train continued its journey. Fortunately, the Rudy family was spared such a tragedy.

After several weeks of travel, the train stopped at an unknown station: Krasnouralsk, Sverdlovsk Oblast, many kilometers beyond the Ural Mountains, the mountains that separate Europe from Asia, in the very heart of Siberia. This town turned out to be the final destination for the Rudy family's exile. They were housed in a flimsy mud hut, along with four other families from Poland.

Kazimierz Rudy was assigned to work in the ore mine, while Paulina worked in the state farm, working in the fields in the summer and in the stables with the cattle in the winter. With a heavy heart, they had to send little Rysio to nursery and later kindergarten, fearing for his health and life. Primitive tools were used in the mine. The work was exhausting, difficult, and often resulted in serious accidents. Kazimierz often worked ankle-deep in cold water. In addition to the terrible cold and constant cold, the exiles suffered from hunger, which translated into a lack of strength for work. No one sympathized with them; they had to meet the set quotas. Each worker was allocated 200 grams of bread per day. It was almost black, made of flour with bran and husks, and it was difficult to eat. But there was no other option. Lice,

bedbugs, and poor hygiene plagued the area. The Rudy family were young and healthy, but they struggled to overcome difficulties. They prayed, placed their hope in the Lord God, and trusted that only He would help them survive and return home. The Book of Amos (5:6) teaches: "Seek the Lord, and you will live." The Rudy family desperately wanted to live, so they sought the Lord every day in this exile.

In summer, the situation was slightly better, because hunger was satisfied with berries and mushrooms from the forest. Nettle and nettle soups were cooked to deceive hunger. In July 1941, the Rudys' second child was born - a girl, Danuta, without a doctor or midwife, only with the help of a neighbor from the mud hut. Fortunately, the baby was healthy and the delivery took place without complications. The family's situation worsened because Paulina could not work, had to take care of the child, and therefore did not receive bread. She and her children collected herbs, berries and mushrooms, dried them and this saved them in the winter. Only nettle and nettle mash allowed them to survive the long years of neglect. The worst was when someone got sick, there was no help from anywhere, many died and stayed forever in this inhuman land. Thanks to Paulina's foresight and the constant care of the Holy Mother, nothing bad happened to the Rudy family and they survived until the end.

In July 1941, after the German invasion of the USSR, the Prime Minister of the Polish Government in Exile, General Władysław Sikorski, signed an agreement with the Soviets allowing the formation of a Polish army in Soviet territories from Polish exiles. As a result of this agreement, the Soviets issued a decree granting amnesty to Poles in exile.

When the Rudy family learned of this possibility, after long discussions, they made what was probably the most difficult decision of their lives. Paulina and her two small children remained in Siberia, while Kazimierz went to Siedlce nad Oką to join the 1st Polish Army, which was being formed there. They both decided that this would be a chance for their family to escape this "hell" and return to their homeland. Over time, it turned out to be the right and most beneficial decision..

Photo caption: The deportation route to Siberia is over 3,500 km long.

MEMORY**OF PAULINA AND KAZIMIERZ RUDY****SIBERIANS FROM TARNAWA (Part 3)**

After military training in Siedlce nad Oką, Kazimierz Rudy took the oath on July 15, 1943. He was incorporated into the 1st Division. Tadeusz Kościuszko and immediately set off with her on the battle trail. He experienced his first significant baptism by fire on October 12, 1943, in the battle known to us from history, near Lenino, where the Poles won a devastating victory over the Germans. This victory encouraged them greatly and gave them hope for the liberation of Poland. Kazimierz Rudy survived the Battle of Lenino without any major damage to his health, although it cost him a lot of effort, hardship and, above all, fear for his life. He thought about his wife and children left behind in Siberia. Together with his military formation, Kazimierz took part in the liberation of eastern Polish lands from German occupation, he also participated in the liberation of Warsaw, on January 19, 1945, he took part in the parade of liberated Warsaw. The people of Warsaw who managed to live to this moment greeted them with applause and tears in their eyes. Kazimierz Rudy also liberated Bydgoszcz and took part in the fight to break the Pomeranian Wall. Each of these operations resulted in large losses in people and equipment. He distinguished himself with particular heroism in the fights for the Polish sea and the capture of the cities of Wejherowo, Gdynia and Gdańsk, for which he received special thanks in writing from his commanders. The 1st Polish Army, and with it Kazimierz Rudy, also fought at Siekierki and to break the Nazi resistance on the Oder. After crossing the Oder, the soldiers felt cheerful and hopeful that perhaps this nightmare would end soon. God helped Kazimierz to reach Berlin itself, the capture of which and the capitulation of Germany was a great joy for all who managed to wait for this moment. Many of their colleagues remained on the battle trail, in nameless graves, paying with what was most precious to them - their lives.

His wife, Paulina, in Siberia, would take up the rosary every free moment and pray that her husband would not die, that Mary would help them reunite their family after the war and return to a free homeland..

Saint Padre Pio answered a brother's question about why he always prayed the Rosary: "Because Our Lady never refused me the grace I asked for when I prayed the Rosary." Paulina didn't know the answer at the time, but she knew that the Rosary was always an effective prayer. She was not disappointed.

For his heroism, Kazimierz Rudy was awarded the Gold Cross of Merit, the Knight's Cross of the Order of Polonia Restituta, the Silver Cross of Merit, the Medal for participation in the Battle of Berlin, and the Bronze and Silver Crosses of the Virtuti Militari. He ended the war with the rank of sergeant major. He began his service in Siedlce with the rank of private. After the war, in September 1945, he returned to Tarnawa, to his family home. Although he returned safe and sound, it was difficult to rejoice when he knew his wife and children were still abroad. When he returned to Poland, he hoped to find them at home. As it turned out, however, this was not to be the case.

He began searching for them using every means possible at the time. He wrote to repatriation offices, military institutions, and the Red Cross, begging for any shred of information that might offer hope of finding them.

Photo caption: 1st Polish Army Combat Trail

To be continued...

Stanisław Zarzeczny

WSPOMNIENIE O PAULINIE I KAZIMIERZU RUDYCH SYBIRAKACH Z TARNAWY



Kazimierz Rudy



Paulina Rudy

Drodzy czytelnicy Echa, w tym roku w styczniu w wieku 80 lat zmarła Danuta Łabusiewicz z domu Rudy, jedyna tarnawianka, która urodziła się na Syberii i tam spędziła pierwsze 5 lat życia. Nie będzie przesady jak stwierdzę, że przeżyła cudem: bez grysiu, bez pieluch, lekarstw i ciepłego domu.

Echo parafialne od dnia 30 stycznia 2022 roku drukuje w odcinkach „Wspomnienie z Syberii” pani Zofii Kunysz z Kraczkowej, której losy były zbliżone do losów rodziny Rudych. Wiem, że wielu czytelników śledzi z zainteresowaniem odcinki dotyczące życia tej rodziny.

Mnie natomiast historia ta i śmierć śp. Danuty skłoniła do tego, by przybliżyć naszym parafianom historię rodziny Pauliny i Kazimierza Rudych z Tarnawy

Dolnej, którzy jako jedyni z naszej miejscowości zostali zesłani na Syberię, przeżyli w tym „piekle” 6 lat i którzy dzięki Bożej Opatrzności wrócili do Tarnawy. Dzisiaj z tarnawskich sybiraków nie żyje już nikt, a znana poetka Wisława Szymborska napisała: „*Umarłych wieczność dotąd trwa, dokąd pamięć im się płaci*” Drodzy czytelnicy Echa jesteście dłużni PAMIĘĆ rodzinie Rudych. Dodatkowo chcę opisać historię tej rodziny również dlatego, że w tym roku w listopadzie będzie 110 rocznica urodzin ojca rodziny Kazimierza, a w dniu 3 maja br. minęła 35 rocznica Jego śmierci. Przede wszystkim również dlatego, że Pan Kazimierz Rudy był jedynym mieszkańcem Tarnawy, który przemierzył cały szlak bojowy od Lenino, aż do Berlina, walcząc o wyzwolenie Polski.

Dom rodzinny Kazimierza stał przy dzisiejszej drodze do Pana Adama Górskiego, pomiędzy domem Anny Fabian i Bogdana Niemczyka. Był on synem Józefa i Marii z domu Stach. Miał pięcioro rodzeństwa, trzech braci: Wojciecha, Stanisława i Michała i dwie siostry: Anielę Guzik (babcię Jana Guzika z Tarnawy Dolnej) i Józefę Fabian (babcię Świętosława Fabiana). Stanisław i Michał wyjechali „za chlebem” do Ameryki i tam pozostali do śmierci, a Wojciech – to ojciec Janiny Zborowskiej.

Kazimierz mając 23 lata w dniu 11 lipca 1935 roku ożenił się z Pauliną Osękowską z tzw. „Działu” – wzniesienia pomiędzy Tarnawą Dolną, a Porażem. Dzisiaj stoją tam jeszcze 2 domy należące do potomków rodziny Pauliny. W początkowym okresie po ślubie mieszkali w rodzinnym domu Kazimierza. Rodzina była liczna, a dom niewielki, więc zbyt dobrych warunków nie mieli. Dlatego wiosną 1939 roku, tuż przed urodzeniem się pierwszego syna Ryszarda, przenieśli się do leśniczówki, w miejscowości Bezmiechowa. Kazimierz Rudy otrzymał posadę gajowego w dobrach hrabiego Krasickiego z Leska i mieszkanie w leśniczówce. Zaczęło się im lepiej po-

wodzić, mieli środki do życia, drewno na opał i w porównaniu do poprzednich, dobre warunki mieszkaniowe.

Niedługo jednak cieszyli się tym dobrem, bo nastąpił wybuch II wojny światowej, a po nim 17 września, najazd sowiektów na Polskę. Na rzece San wyznaczono nowe granice pomiędzy zaborcami. Bezmiechowa znalazła się po stronie sowieckiej. To jednak nie było jeszcze najgorsze, to najgorsze nastąpiło dopiero w nocy z 9/10 lutego 1940 roku. Łomot do drzwi leśniczówki i wejście uzbrojonych funkcjonariuszy NKWD z nakazem wysiedlenia ich na Syberię. Synek Rysio miał dopiero 9-miesięcy. Po krótkim czasie do dyspozycji, na spakowanie niezbędnych rzeczy, pod bronią zostali wyprowadzeni na podwórze, gdzie stały już sanie z parą koni i sowieckimi żołnierzami. Przerażona rodzina Rudych ze skromnym dobytkiem i płaczącym małym Rysiem odjechała w stronę Łukawicy. Groza nocnych niespodziewanych wydarzeń napawała rodziców obawą o dalszy los ich rodziny. Temperatura w tę noc w Bieszczadach sięgała minus 35 stopni C co jeszcze bardziej pogłębiało traumę sytuacji w której się znaleźli. Nie mieli nawet szansy zawiadomić najbliższych w Tarnawie, o ich wywózce.

Saniami zostali dowiezieni do stacji kolejowej Lesko-Łukawica, gdzie stał już podstawiony pociąg bydlęcy, towarowy z dużą ilością wagonów, wyścielonych słomą i pryzmami z desek ustawionymi piętrowo pod ścianami. Okien nie było, co działało się na zewnątrz zesłańcy widzieli tylko przez prześwity pomiędzy deskami, z których obity był wagon. Ładowanie wysiedlanych rodzin do wagonów odbywało się wśród krzyków enkawudzystów, lamentów i płaczu przerażonych dzieci, zbudzonych w środku nocy i ogromnego strachu osób dorosłych. Rysio był zbyt mały, by pojąć grozę sytuacji.

Takich sanek jakimi przywieziono rodzinę Rudych było bardzo dużo. Na stacji, panował tłok, wszędzie było pełno polskich rodzin z okolicznych miejscowości. Tylko w tym dniu deportowano z Leska i okolic około 160 polskich rodzin. Głównie na listach do wysiedlenia znaleźli się leśnicy, robotnicy leśni, osadnicy z rodzinami, którzy uciekli przed Niemcami w nasze tereny, ci którzy ich przyjęli oraz niektórzy urzędnicy polskiej administracji.

cdn.

Stanisław Zarzeczny



Oficerowie sowieccy i niemieccy ustalają granice na Sanie w 1939 r.

WSPOMNIENIE

O PAULINIE I KAZIMIERZU RUDYCH SYBIRAKACH Z TARNAWY (ODC. 2)

Pociąg ruszył. W każdym wagonie było umieszczonych ~ 60 osób. Wagony nie posiadały oświetlenia, ani okien. Rozpacz malowała się na twarzach spędzonych tam osób. Największe niebezpieczeństwo groziło matkom z małymi dziećmi, osobom chorym i starszym. Do takich należała właśnie Paulina Rudy z małym Rysiem. Nie było żadnych urządzeń sanitarnych. Potrzeby fizjologiczne załatwiano, korzystając z wyciętego w podłodze w rogu wagonu otworu, który musieli sami osłonić kocem.

Dostawa żywności ograniczała się do kilku kubłów gorącej wody i paru bochenków chleba na wagon, a co kilka dni jakiejś małożydajalnej zupy, nie wiadomo z czego. Wnętrze wagonu było wyposażone w piecyk, tzw. Kozę, opalany drewnem, którego ciągle było za mało, aby utrzymać temperaturę w wagonie powyżej 0°C. Nie można było wyjść z zamkniętego wagonu. Po drodze umierali chorzy, starsi i małe dzieci. Paulina Rudy ogrzewała Rysia własnym ciałem. Tylko to pozwoliło im przetrwać ten koszmarny czas podróży. Sowieccy żołnierze od czasu do czasu odryglowali drzwi wagonu, by sprawdzić, czy nie ma zmarłych. Zwłoki wyrzucano do śniegu obok torów, nie zważając zupełnie uwagi na tragedię najbliższych osoby zmarłej. Pociąg jechał dalej. Na szczęście rodzinę Rudych tragedia taka ominęła.

Po kilku tygodniach jazdy pociąg zatrzymał się na nieznaną stację, był to Krasnouralsk, obłast Świerdłowski, wiele kilometrów za Uralem, gór oddzielających Europę od Azji, w samym środku Syberii. Miejscowość ta okazało się, stała się miejscem docelowym zsyłki rodziny Rudych. Zostali ulokowani w lichej lepiance z gliny, wraz z czterema innymi rodzinami z Polski.

Kazimierza Rudego przeznaczono do pracy w kopalni rudy, natomiast Paulina pracowała w sowchozie, latem przy pracach polowych, a zimą w stajniach przy bydle. Małego Rysia z bólem serca musieli oddawać do żłobka, a później do przedszkola, lękając się o jego zdrowie i życie. W kopalni posługiwano się prymitywnymi narzędziami. Praca była wyczerpująca, ciężka i często dochodziło do groźnych wypadków. Niejednokrotnie Kazimierz pra-

cował brodząc po kostki w zimnej wodzie. Oprócz okropnego chłodu i ciągłego zimna zesańcy cierpieli głód, co przekładało się na brak sił do pracy. Nikt im nie współczuł, wyznaczone normy musieli wykonać. Na jedną osobę pracującą przypadało 200 gramów chleba na cały dzień. Był on niemal czarny, z mąki z otrębami i łuskami, jadło się go z trudem, ale nie było wyjścia. Dokuczały wszy, pluskwy i brak higieny. Rudowie byli młodzi zdrowi, ale z trudem pokonywali trudności. Modlili się, pokładali nadzieję w Panu Bogu i ufali, że tylko On pomoże im przeżyć i powrócić do domu. Księga Amosa (5,6) poucza: „Szukajcie Pana, a żyć będziecie”. Rudowie bardzo chcieli żyć, dlatego codziennie na tym wygnaniu szukali Pana.

Latem sytuacja była nieco lepsza, bo zaspokajano głód jagodami i grzybami z lasu. Gotowano zupy z pokrzywy i łobody, aby oszukać głód. W lipcu 1941 roku urodziło się Rudym drugie dziecko – dziewczynka Danuta, bez lekarza, czy akuszerki, przy pomocy tylko sąsiadki z lepianki. Na szczęście dziecko było zdrowe, a poród odbył się bez komplikacji. Sytuacja rodziny się pogorszyła, ponieważ Paulina nie mogła pracować, musiała zająć się dzieckiem, w związku z tym nie otrzymywała chleba. Zbierała z dziećmi zioła, jagody i grzyby, suszyła i tym się zimą ratowali. Tylko zacierki z pokrzywy i łobody pozwoliły im przetrwać długie lata poniewierki. Najgorzej było gdy ktoś zachorował, nie było znikąd ratunku, wielu zmarło i zostało na zawsze w tej nieludzkiej ziemi. Rodzinie Rudych dzięki zapobiegliwości Pauliny i nieustannej opiece Matki Najświętszej nic złego się nie stało i dotrwali do końca.

W lipcu 1941 roku po napadzie Niemiec na ZSRR Premier Polskiego Rządu na uchodźstwie Gen. Władysław Sikorski podpisał z sowietami umowę o możliwości tworzenia polskiego wojska na terenach sowieckich z polskich zesłańców. W wyniku tej umowy sowieci wydali dekret o amnestii dla Polaków na zsyłkach.

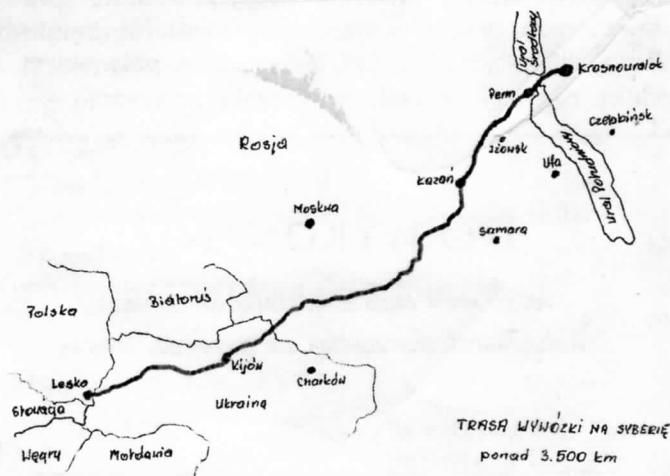
Gdy Rudowie dowiedzieli się o takiej możliwości, po długich rozmowach ze sobą, podjęli chyba najtrudniejszą decyzję swojego życia. Paulina z dwójką małych dzieci pozostała na Syberii, a Kazimierz udał się do Siedlc nad Oką do tworzącej się tam I Armii Wojska Polskiego. Obydwójce uznali, że będzie to jakaś szansa dla ich rodziny na wydobranie się z tego „piekła” i powrót do Ojczyzny. Po czasie okazało się, że była to decyzja słuszna i zbawienna.



Danuta Rudy-Łabusiewicz



Ryszard Rudy



cdn.

Stanisław Zarzyczyn

WSPOMNIENIE

O PAULINIE I KAZIMIERZU RUDYCH

SYBIRAKACH Z TARNAWY (ODC. 3)

Kazimierz Rudy po żołnierskim przeszkoleniu w Siedlcach nad Oką, w dniu 15 lipca 1943 roku złożył przysięgę. Wcielony został do I Dywizji im. Tadeusza Kościuszki i zaraz wyruszył z nią na szlak bojowy. Pierwszy znaczący chrzest bojowy przeżył w dniu 12 października 1943 roku w bitwie znanej nam z historii, pod Lenino, gdzie Polacy odnieśli druzgocące zwycięstwo nad Niemcami. To zwycięstwo bardzo ich podbudowało i dało im nadzieję na wyzwolenie Polski. Kazimierz Rudy bitwę pod Lenino przeżył bez większego uszczerbku na zdrowiu, chociaż kosztowała go ona wiele wysiłku, trudu, a przede wszystkim strachu o życie. Myślał o żonie i dzieciach pozostawionych na Syberii. Wraz ze swoją formacją wojskową Kazimierz brał udział w wyzwoleniu spod okupacji niemieckiej, wschodnich ziem polskich, uczestniczył również w wyzwoleniu Warszawy, w dniu 19 stycznia 1945 roku brał udział w defiladzie wyzwolonej Warszawy. Warszawiaci, którym udało się dożyć tej chwili, witali ich oklaskami, ze łzami w oczach. Kazimierz Rudy wyzwał również Bydgoszcz oraz brał udział w walkach o przełamanie Wału Pomorskiego. Każda z tych operacji okupiona została dużymi stratami w ludziach i sprzęcie. Szczególnym bohaterstwem odznaczył się w walkach o polskie morze i o zdobycie miast: Wejherowa, Gdyni i Gdańska, za które otrzymał szczególne podziękowania na piśmie, od swoich dowódców. I Armia Wojska Polskiego, a wraz z nią i Kazimierz Rudy walczyła także pod Siekierkami oraz o przełamanie hi-

terowskiego oporu na Odrze. Po przekroczeniu Odry w żołnierzy wstąpiła otucha i nadzieja, że być może już wkrótce ten koszmar się zakończy. Kazimierzowi Pan Bóg dopomógł dojść aż do samego Berlina, zdobycie którego i kapitulacja Niemiec, była ogromną radością wszystkich, którym udało się doczekać tej chwili. Wielu przecież ich kolegów pozostało na szlaku bojowym, w bezimiennych mogiłach, płacąc tym co mieli najcenniejszego – życiem.

Żona Paulina na Syberii w każdej wolnej chwili, brała różaniec do ręki i modliła się o to, by mąż nie zginął, by Maryja pomogła im jeszcze po wojnie scalić rodzinę i wrócić do wolnej Ojczyzny.

Święty Ojciec Pio odpowiedział na pytanie współbrata, dlaczego zawsze odmawia Różaniec: *Ponieważ Matka Boża nigdy nie odmówiła mi łaski, o którą prosiłem odmawiając Różaniec*. Paulina wówczas nie знаła tej odpowiedzi, ale wiedziała, że Różaniec jest zawsze modlitwą skuteczną. Nie zawiodła się.

Kazimierz Rudy został za swoje bohaterstwo odznaczony: Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem za udział w walkach o Berlin, Brązowym i Srebrnym Krzyżem Orderu Virtuti Militari. Wojnę zakończył w stopniu starszego sierżanta. W Siedlcach rozpoczął od stopnia szeregowego. Po wojnie we wrześniu 1945 r. powrócił do Tarnawy, do rodzinnego domu. Chociaż wrócił cały i zdrowy, trudno było o radość, kiedy miał świadomość, że żona i dzieci pozostały na dalekiej obczyźnie.

Gdy wracał do Polski miał nadzieję, że zostanie ich w domu. Jak się jednak okazało, tak nie było.

Rozpoczął poszukiwanie ich wszelkimi możliwymi wówczas sposobami. Pisał do urzędów repatriacyjnych, do instytucji wojskowych, do Czerwonego Krzyża i prosił o jakiś strzępek informacji, dających nadzieję na ich odnalezienie.

c. d. n.

Stanisław Zarzeczny

